

Rolnummer 2779
Arrest nr. 113/2004 van 23 juni 2004

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van de artikelen 145 en 146 van de programmawet van 8 april 2003, ingesteld door de b.v.b.a. Ramses.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitter A. Arts en rechter R. Henneuse, waarnemend voorzitter, en de rechters E. De Groot, A. Alen, J.-P. Snappe, E. Derycke en J. Spreutels, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *

I. *Onderwerp van het beroep en rechtspleging*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 27 augustus 2003 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 29 augustus 2003, heeft de b.v.b.a. Ramses, met maatschappelijke zetel te 1800 Vilvoorde, Stationsplein 1, beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 145 en 146 van de programmawet van 8 april 2003 (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 17 april 2003).

De Ministerraad heeft een memorie ingediend, de verzoekende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de Ministerraad heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 5 mei 2004 :

- zijn verschenen :

. Mr. C. Lepinois *loco* Mr. P. Coenraets, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partij;

. Mr. P. Louage *loco* Mr. B. Bronders, advocaten bij de balie te Brugge, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers A. Alen en J.-P. Snappe verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging

A.1.1. Volgens de Ministerraad is het beroep onontvankelijk bij ontstentenis van bewijs van tijdige beslissing van het bevoegde orgaan van de vennootschap om het beroep in te stellen.

A.1.2. De verzoekende partij wijst op artikel 17 van haar op het eerste verzoek neergelegde statuten, waaruit blijkt dat de zaakvoerder de bekwaamheid heeft om haar te vertegenwoordigen en het beroep in te stellen.

A.2.1. Verder voert de Ministerraad aan dat de verzoekende partij niet van het rechtens vereiste belang zou doen blijken omdat zij niet aantoonbaar op welke wijze de bestreden bepalingen de verwezenlijking van haar maatschappelijk doel beperken, te meer daar zij enkel betrekking hebben op kansspelinrichtingen van klasse I, waarover de verzoekende partij niet beschikt. Ook de voorheen bestaande regeling met betrekking tot de diensten die aan de cliënteel kunnen worden geboden, blijft ongewijzigd.

A.2.2. De verzoekende partij verwijst naar haar maatschappelijk doel om aan te tonen dat zij belang heeft bij de vernietiging van bepalingen die expliciet of impliciet verbodsbepalingen handhaven voor het type van kansspelinrichtingen die zij uitbaat en waardoor een concurrentievervalsing wordt ingesteld tussen kansspelinrichtingen van klasse I en van klasse II. De bestreden bepalingen zullen een negatieve invloed hebben op haar handelsactiviteiten, in het bijzonder omdat de diensten die zij haar cliënteel kan aanbieden bij de uitbating van een speelzaal, worden beperkt. Zij verwijst ook naar het arrest nr. 100/2001, waarin het Hof het belang van soortgelijke ondernemingen bij het beroep tot vernietiging van de wet van 7 mei 1999 heeft aanvaard.

Ten gronde

A.3.1. Het eerste middel, dat wordt aangevoerd tegen artikel 145 van de programmawet van 8 april 2003, is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, van het evenredigheidsbeginsel en van het beginsel van vrijheid van handel en nijverheid, doordat de bestreden bepaling, die het eerste lid van artikel 58 van de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers wijzigt, het gebruik van krediet- en debetkaarten in speelzalen verbiedt, terwijl een dergelijk verbod niet geldt voor casino's. Nochtans zijn die categorieën voldoende vergelijkbaar, gelet op hun soortgelijke activiteit en de voldoende gelijkenissen die zij vertonen, wat het Hof reeds heeft geoordeeld in het arrest nr. 52/2000.

A.3.2. Volgens de verzoekende partij wordt het verschil in behandeling door de wetgever, die nochtans in 1999 voor alle kansspelinrichtingen een algemeen verbod van kredietverlening instelde, verantwoord door het feit dat, enerzijds, casino's, anders dan andere kansspelinrichtingen, onderworpen zijn aan de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en verplicht zijn aangifte te doen bij de Cel voor financiële informatieverwerking, en, anderzijds, het uurverlies en de inzet belangrijker zijn dan in speelautomatenhallen, wat de aanwending van kredietkaarten verantwoordt.

Rekening houdend met de doelstellingen die de wetgever daarbij voor ogen stonden, namelijk het waarborgen van een correct kansspelbeleid, het inperken van het illegale circuit, het beperken tot een minimum van het sociale deficit van probleemspelers en het behoud van de rendabiliteit en de tewerkstelling van de uitbatingen, is dat verschil evenwel niet redelijk verantwoord.

Die doelstellingen gelden immers ook voor de andere kansspelinrichtingen, waarin, door de aard van het mogelijke verlies per uur en van de inzet, de gevaren overigens beperkter zijn dan in casino's. Uit het feit dat de cliënteel in casino's ouder zou zijn, wat overigens niet wordt aangetoond, kan niet worden afgeleid dat het maatschappelijk gevaar voor haar beperkter zou zijn, wel soms integendeel, bijvoorbeeld voor gezinshoofden. Het gebruik van kredietkaarten in inrichtingen van klasse II, die inderdaad niet zijn onderworpen aan de preventiemechanismen van de wet van 11 januari 1993, zal evenwel - en juist daarom - de mogelijkheid van identificatie van de gebruiker slechts versterken. Voor andere inrichtingen dan casino's biedt het gebruik van kredietkaarten ook de beste waarborg tegen overvallen binnen en buiten de inrichtingen. Het economische argument verantwoordt evenmin het verschil in behandeling: ook voor andere kansspelinrichtingen kan het verbod op kredietkaarten afbreuk doen aan de economische levensvatbaarheid. Dat alleen casino's zijn onderworpen aan de wet van 11 januari 1993, is ten slotte evenmin relevant. Het gebruik van kredietkaarten en de verplichte inschrijving van spelers in inrichtingen van klasse II in een register, ter identificatie, zijn evenzeer, en, gelet op het opgetrokken toegestane uurverlies en de effectieve geldstromen, zelfs meer efficiënt in het optreden tegen witwaspraktijken.

De bestreden bepaling doet volgens de verzoekende partij dan ook op discriminerende wijze afbreuk aan de vrijheid van handel en nijverheid.

A.4.1. De Ministerraad laat vooraf gelden dat het Hof niet bevoegd is om wetskrachtige normen autonoom te toetsen aan het evenredigheidsbeginsel, dat slechts bij het onderzoek kan worden betrokken in zoverre het is verbonden met de aangevoerde schending van de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet.

A.4.2. Met het bestreden artikel 145 van de programmawet van 8 april 2003 heeft de wetgever de bezorgdheid omtrent de economische situatie van de kansspelsector, in het bijzonder op het vlak van de rendabiliteit en de tewerkstelling, mede in aanverwante bedrijfssectoren, trachten te verzoenen met de oorspronkelijke doelstelling van de wet van 7 mei 1999, namelijk de sociale bescherming van de spelers. Tegelijk beoogde de wetgever de bestrijding van het witwassen van geld te optimaliseren, de valsemunterij te

bestrijden en de overvallen op plaatsen waar veel geldstromen zijn, te vermijden, doelstelling die door het Hof even legitiem werd geacht in het arrest nr. 100/2001.

Omdat alleen casino's zijn onderworpen aan de wet van 11 januari 1993, zijn zij niet vergelijkbaar met de andere kansspelinrichtingen. Indien zij dat toch zouden zijn, is het verschil objectief en redelijk verantwoord, zoals reeds blijkt uit voormeld arrest van het Hof : gelet op de laagdrempeligheid van die laatste categorie, en op de sociale kwetsbaarheid van de hoofdzakelijk jonge cliënteel, met het risico op pathologische gedragingen, dient het mogelijke verlies in die inrichtingen te worden beperkt, wat de handhaving van een verbod op het gebruik van krediet- en debetkaarten in die kansspelinrichtingen zou verantwoorden. De Ministerraad merkt verder op dat een andere bepaling van de bestreden wet overigens het bedrag van het gemiddelde uurverlies in de kansspelinrichtingen van klasse II heeft verhoogd om de rendabiliteit van die klasse van kansspelinrichtingen te waarborgen. In zoverre de verzoekende partij kritiek uitoefent op het criterium van onderscheid en de daaruit voortvloeiende evenredigheid van de maatregel, doordat alleen de casino's zijn onderworpen aan de wet van 11 januari 1993, oefent zij kritiek uit op een maatregel die te dezen niet meer ter discussie staat. De Ministerraad stelt bovendien dat de maatregel er juist is gekomen op verzoek van de Cel voor financiële informatieverwerking, om witwaspraktijken zoveel mogelijk tegen te gaan, die, vanwege de bedragen waarover het gaat, vooral in casino's aan de orde kunnen zijn.

De bestreden bepaling zou ten slotte evenmin afbreuk doen aan de vrijheid van handel en nijverheid, gelet op de doelstelling van bestrijding van witwaspraktijken.

A.5.1. Het tweede middel, dat gericht is tegen artikel 146 van de programmawet van 8 april 2003, dat artikel 60 van de voormelde wet van 7 mei 1999 wijzigt, is eveneens afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, van het evenredigheidsbeginsel en van het beginsel van vrijheid van handel en nijverheid, doordat de bestreden bepaling de casino's toestaat aan hun klanten bepaalde voordelen (verplaatsingen, maaltijden, dranken of geschenken) kosteloos of onder de marktprijs aan te bieden, terwijl dat voor speelautomatenhallen verboden is.

A.5.2. Het verschil in behandeling tussen de casino's en de andere kansspelinrichtingen is volgens de verzoekende partij evenmin objectief en redelijk verantwoord, omdat de redenen die gelden voor de opheffing, ten aanzien van casino's, van het algemene verbod op het toekennen van voordelen - namelijk de gebruiken in casino's, de onevenredigheid van de maatregel (een absoluut verbod) ten aanzien van het doel ervan (het verhinderen van het overdreven aantrekken van spelers) en de economische doelstelling (het vermijden van concurrentievervalsing met buitenlandse kansspelinrichtingen) - ook opgaan voor de andere kansspelinrichtingen.

Wat de economische doelstelling betreft, wijst die partij erop dat het aspect van de concurrentievervalsing niet alleen niet echt is aangetoond, maar bovendien slechts geldt voor een beperkt aantal casino's, namelijk de casino's die geografisch in de nabijheid van buitenlandse kansspelinrichtingen liggen, en dat die concurrentievervalsing evenzeer de kansspelinrichtingen van klasse II treft die een geografisch ongunstige ligging hebben.

De ongelijkheid klemmt des te meer omdat het aanvankelijk in artikel 60 van de wet van 7 mei 1999 voor alle kansspelinrichtingen ingestelde verbod tot doel had de gokverslaving te bestrijden. Dat de Koning het maximumbedrag van het in de casino's aangeboden kan beperken, komt aan die zorg weliswaar ten goede, maar niets belet dat een identieke regeling zou gelden voor de kansspelinrichtingen van klasse II.

Ook doet die bepaling volgens de verzoekende partij op discriminerende wijze afbreuk aan de vrijheid van handel en nijverheid.

A.6.1. Het verschil in behandeling tussen de kansspelinrichtingen van klasse I en de overige kansspelinrichtingen met betrekking tot het kosteloos of onder de marktprijs aanbieden van bepaalde goederen en diensten tot een bepaald bedrag per week en per speler, is volgens de Ministerraad ingegeven door eenzelfde bezorgdheid van de wetgever, namelijk een evenwicht te vinden tussen economie en welzijn en, bijkomend, de concurrentiepositie te herstellen van de kansspelinrichtingen van klasse I tegenover hun buitenlandse concurrenten door het aanbieden van goederen en diensten - wat een gebruik is in de wereld van de casino's - opnieuw mogelijk te maken.

De kansspelinrichtingen van klasse I zijn niet vergelijkbaar met de andere kansspelinrichtingen, omdat het verschil in behandeling ten voordele van de casino's in het bijzonder het herstel van de concurrentiepositie tegenover buitenlandse kansspelinrichtingen beoogt, waarbij de sector van de casino's diegene is waarin de concurrentie het sterkst is. De door de verzoekende partij aangehaalde geografische differentiatie tussen kansspelinrichtingen, is niet relevant omdat de cliënteel van kansspelinrichtingen van klasse I nauwelijks wordt afgeschrikt door afstanden, waardoor voor haar het verbod op het aanbieden van voordelen wel degelijk doorslaggevend kan zijn om voor de buitenlandse casino's te kiezen. Evenmin is aangetoond dat in het buitenland identieke tradities bestaan in andere kansspelinrichtingen dan casino's. Ook de bijzondere kwetsbaarheid van de cliënteel van kansspelinrichtingen van klasse II verantwoordt dat op het vlak van het verlenen van voordelen, een strengere politiek wordt gevoerd om de spelers te beschermen tegen « player tracking » en tegen zichzelf. Die verschillen verantwoorden dan ook dat alleen in kansspelinrichtingen van klasse I dergelijke goederen en diensten kunnen worden aangeboden.

A.6.2. Wat de schending van de vrijheid van handel en nijverheid betreft laat de Ministerraad gelden dat zij geenszins absoluut is en derhalve kan worden beperkt. Het aanbieden van bepaalde voordelen aan de cliënteel is gelimiteerd tot een bepaald bedrag, zodat de bescherming van de spelers niet uit het oog wordt verloren.

- B -

Wat betreft de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging

B.1. De Ministerraad betwist de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging omdat de verzoekende partij geen belang zou hebben bij de vernietiging van bepalingen die uitsluitend betrekking hebben op kansspelinrichtingen van klasse I, die door de verzoekende partij niet worden uitgbaat.

B.2. De bestreden bepalingen maken, enkel ten voordele van de uitbaters van kansspelinrichtingen van klasse I, een einde aan het bij de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers ingestelde absolute verbod van kredietverlening en van kosteloze verstrekking van bepaalde voordelen, zodat de verzoekende partij, die kansspelinrichtingen van klasse II uitbaat, rechtstreeks en ongunstig wordt geraakt door die bepalingen.

De exceptie wordt verworpen.

Ten gronde

B.3. Het eerste middel, dat wordt aangevoerd tegen artikel 145 van de programmawet van 8 april 2003, is afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, van het evenredigheidsbeginsel en van het beginsel van vrijheid van handel en nijverheid, doordat de bestreden bepaling, die het eerste lid van artikel 58 van de wet van 7 mei 1999 vervangt, het gebruik van krediet- en debetkaarten in speelzalen verbiedt, terwijl een dergelijk verbod niet geldt voor casino's.

B.4. Artikel 145 van de programmawet van 8 april 2003 luidt :

« Artikel 58, eerste lid, van dezelfde wet [de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers], wordt vervangen als volgt :

' Behoudens het gebruik van kredietkaarten en debetkaarten in kansspelinrichtingen klasse I mag niemand aan de spelers en de gokkers enige vorm van lening of krediet toestaan of met hen een geldelijke of materiële transactie aangaan ter betaling van een inzet of een verlies.

Een verrichting waarvan de som 10.000 euro of meer bedraagt, moet gebeuren door middel van een kredietkaart of debetkaart. ' »

De bestreden bepaling heeft derhalve het oorspronkelijk in artikel 58, eerste lid, van de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers ingeschreven absolute verbod van kredietverlening, in welke vorm dan ook, opgeheven door het gebruik van krediet- en debetkaarten – zij het uitsluitend in kansspelinrichtingen van klasse I, namelijk casino's - toe te staan.

B.5.1. De bestreden bepalingen passen in het kader van de vaststelling van de wetgever dat, na drie jaren van toepassing - volgens de letter - van de voormelde wet van 7 mei 1999 in de praktijk geen normale uitbating kan worden gewaarborgd. De wetgever achtte daarom dringende aanpassingen absoluut nodig om een correct kansspelbeleid te waarborgen, waarbij niet alleen ervoor wordt gezorgd het illegale circuit binnen de perken te houden en het sociale deficit van probleemspelers tot een minimum te beperken, maar ook de rendabiliteit en de tewerkstelling van de uitbatingen te behouden. Te dien einde werd verholpen hetgeen werd beschouwd als de bestaande pijnpunten, namelijk het verbod van kredietkaarten en het verbod

van bepaalde voordelen, wat de kansspelinrichtingen van klasse I betreft, en de beperking van het gemiddelde uurverlies op de automatische kansspelen tot 12,50 euro, wat de kansspelinrichtingen van klasse II betreft (*Parl. St.*, Kamer, 2002-2003, DOC 50-2343/001, p. 74, en DOC 50-2343/012, pp. 4-5; *Parl. St.*, Senaat, 2002-2003, nr. 1566/5, pp. 4 en 7).

B.5.2. De opheffing van het verbod van gebruik van kredietkaarten in de kansspelinrichtingen van klasse I werd in het bijzonder als volgt verantwoord :

« Voor wat betreft de kredietkaarten zijn diverse zaken belangrijk : de autoriteit zelf stimuleerde het gebruik van giraal geld en wenst aldus chartaal geld te vermijden, dit is ook de moderne wijze van betalen en tal van toeristen die onze speelinstellingen aandoen werken enkel met kredietkaarten.

In de marge kan er worden verwezen naar het schrijven van het CFI met betrekking tot het verbod van financiële verrichtingen in de casino-speelzaal, andere dan in baar geld, van 19 maart 2001, dat duidelijk stelt dat het gebruik van giraal geld de vereenzelviging en de opvolging van het geldspoor zal vergemakkelijken.

Teneinde in dit verband inderdaad een efficiënte opvolging te verzekeren, wordt er voor geopteerd bij transacties boven een bepaald bedrag gebruik van giraal geld verplicht te maken, waarbij wat de te leggen grens betreft kan worden verwezen naar gelijkaardige maatregelen in de wetgeving ter bestrijding van witwaspraktijken (wet van 11 januari 1993).

Bovendien is het gebruik van bankkaarten de beste garantie tegen hold-ups (binnen en buiten de zaal). Ook wordt de frequente praktijk van valsmunterij schaakmat gezet.

Uiteraard moet deze wijziging ook bekeken worden in relatie met artikel 58, derde lid, en artikel 59 van voormelde wet, die niet worden gewijzigd. » (*Parl. St.*, Kamer, 2002-2003, DOC 50-2343/001, pp. 76-77)

B.6. Het verschil in behandeling tussen de verschillende categorieën van kansspelinrichtingen berust op objectieve criteria, namelijk de aard, het aantal en de specifieke kenmerken van de kansspelinrichtingen, onder meer op het vlak van de karakteristieken, de gebruiken en de wijze van de uitbating, de concurrentiële omgeving waarin zij dienen te werken, het profiel van de spelers, in het bijzonder hun sociale kwetsbaarheid, de omvang van de inzet en de verschillende wettelijke verplichtingen waaraan zij al dan niet zijn onderworpen, in het bijzonder met betrekking tot de verplichting tot aangifte bij de Cel voor financiële informatieverwerking in het kader van de wet inzake het witwassen van geld.

Het verschil in behandeling is pertinent om de door de wetgever nagestreefde doelstelling te bereiken, namelijk het verhelpen van de door hem vastgestelde specifieke pijnpunten in de uitbating van de verschillende categorieën van kansspelinrichtingen, zonder daarbij de essentiële doelstellingen van de oorspronkelijke wet van 7 mei 1999 geheel uit het oog te verliezen, in het bijzonder op het vlak van de sociale bescherming van de probleemspelers.

De maatregel waarbij uitsluitend voor de kansspelinrichtingen van klasse I het verbod op de kredietverlening wordt opgeheven, is niet onevenredig met de nagestreefde doelstelling, vermits in het bijzonder rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van de uitbating en de andere wettelijke bepalingen die deze omkaderen. De maatregel is niet onevenredig door de enkele vaststelling dat sommige redenen die ervoor worden aangehaald, ook zouden kunnen gelden voor de andere kansspelinrichtingen.

Het eerste middel, in zoverre het is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, kan niet worden aangenomen.

B.7. In zoverre in het eerste middel de schending van de in artikel 23, derde lid, 1°, van de Grondwet gewaarborgde vrije keuze van arbeid en van de vrijheid van handel en nijverheid wordt aangevoerd, dient eraan te worden herinnerd dat aan die vrijheden beperkingen kunnen worden gesteld op voorwaarde dat die objectief en redelijk zijn verantwoord en niet kennelijk onevenredig zijn met het nagestreefde doel.

Gelet op de in B.5.1 omschreven doelstelling van de maatregel, leidt het onderzoek van dat onderdeel van het eerste middel niet tot een andere conclusie dan die waartoe in B.6 werd besloten.

Het eerste middel, in zoverre het is afgeleid uit de schending van artikel 23 van de Grondwet en van de vrijheid van handel en nijverheid, kan niet worden aangenomen.

B.8. Het tweede middel, dat gericht is tegen artikel 146 van de programmawet van 8 april 2003, is eveneens afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, van het evenredigheidsbeginsel en van het beginsel van vrijheid van handel en nijverheid, doordat de uitbaters van kansspelinrichtingen van klasse I aan hun klanten bepaalde voordelen, namelijk verplaatsingen, maaltijden, dranken of geschenken, kosteloos of

onder de marktprijs, kunnen aanbieden, terwijl dat voor de uitbaters van kansspelinrichtingen van klasse II, zoals speelautomatenhallen, en van klasse III verboden is.

B.9. Artikel 146 van de programmawet van 8 april 2003 luidt :

« In het artikel 60 van dezelfde wet [de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers] worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de woorden ' klasse I, II en III ' worden vervangen door de woorden ' klasse II en III ';

2° het artikel wordt aangevuld met de volgende leden :

' Het is toegelaten aan het cliënteel van kansspelinrichtingen klasse I verplaatsingen, maaltijden, dranken of geschenken kosteloos of onder marktprijs van vergelijkbare goederen en diensten aan te bieden, tot een maximumbedrag van 50 euro per week en per speler.

De Koning kan bijkomende voorwaarden bepalen alsook het bedrag bedoeld in het vorig lid aanpassen. ' »

B.10. De bestreden maatregel, waarmee eveneens de in B.5.1 beschreven algemene doelstelling van de wetwijziging wordt nagestreefd, werd tijdens de parlementaire voorbereiding als volgt verantwoord :

« Het is een mondiaal gebruik in casino's dat bij gelegenheden een glas wordt aangeboden of een klein geschenk (bijvoorbeeld een roos ter gelegenheid van Sint-Valentijn). Dit actueel verbod breekt met een jarenlange traditie dewelke deel uitmaakt van de glamour en glittersfeer van een casino. Het doel dat met dit verbod werd beoogd is vooral het overdreven aantrekken van de speler, in specifieke termen het *player tracking*, te beknotten. De strikte toepassing van dit verbod is dan ook een overdreven maatregel die een belangrijk concurrentieel voordeel betekent voor de casino's die in de onmiddellijke nabijheid liggen van de Belgische grenzen (Nederland, Duitsland).

De voorwaarden waaronder deze voordelen kunnen geboden worden zullen door de Koning kunnen bepaald worden. Het is evenwel aangewezen een bedrag te voorzien in de wet zelf. De Koning kan dit bedrag aanpassen. » (*Parl. St.*, Kamer, 2002-2003, DOC 50-2343/001, p. 77)

B.11. Het verschil in behandeling berust op dezelfde objectieve criteria als die welke werden uiteengezet in overweging B.6. De wetgever vermocht van oordeel te zijn dat het verlenen van bepaalde voordelen in kansspelinrichtingen van klasse I, binnen de door hem bepaalde perken, beantwoordt aan een traditie en pertinent is om de nagestreefde doelstelling te verwezenlijken. Door dat verbod niet op te heffen voor andere categorieën van

kansspelinrichtingen, heeft hij geen onevenredige maatregel genomen. De wetgever kon ervan uitgaan dat de opheffing van het verbod voor kansspelinrichtingen waarvoor de toegangsdrempel lager is dan voor casino's, door het aantrekkingseffect van de verleende voordelen, een te groot risico zou inhouden voor pathologische gedragingen van sociaal kwetsbare spelers en hem al te ver zou verwijderen van de door hem met de wet van 7 mei 1999 nagestreefde doelstelling.

Evenmin houdt de maatregel een onevenredige beperking in van de in artikel 23 van de Grondwet gewaarborgde vrijheid van arbeid en van de vrijheid van handel en nijverheid.

Het tweede middel kan niet worden aangenomen.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 23 juni 2004.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts